

• INFORMÁCIE •

MICHAL UHRIN

Katedra etnológie, Filozofická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave,
Bratislava, Slovenská republika

Vedecká konferencia „Byť tým iným“

Scientific Conference „To Be the Other“

Šiesteho októbra 2022 sa na pôde Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, konala konferencia „Byť tým iným“: *Formovanie podôb štátu, verejných inštitúcií a politiky po roku 1989*. Usporiadateľmi konferencie boli Ústav politických vied Slovenskej akadémie vied, v. v. i., Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied, v. v. i. a Katedra etnológie, Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave. Podujatie bolo venované sociologickému odkazu Pierra Bourdieua. Bourdieu je považovaný za jednu z najvýznamnejších osobností sociálnych a humanitných vied dvadsiateho storočia. Jeho dielo je neustálym predmetom reflexií, diskusií a kritiky slovenských aj zahraničných bádateľov. Aj z týchto dôvodov si myšlienky Pierra Bourdieua zasluhujú pozornosť.

Na konferencii zaznelo celkovo deväť príspevkov v troch tematických blokoch. V prvom tematickom bloku *Teoretické reflexie súčasných spoločenských a politických zmien* odznali tri príspevky. Jiří Šubrt v príspevku *Bourdieu v kontextech soudobého sociologického myšlení* sa zamerával na komparáciu a kritické zhodnotenie niektorých širších kontextov a aspektov Bourdieuovej koncepcie. Druhý prednášajúci Marek Skovajsa reflektoval *Východiská bourdieuovské sociologii postkomunistických spoločností* s prihliadnutím k súčasnej podobe diskusií o kľúčových súčastiach Bourdieuovej teórie. Tretí príspevok *Morálne emócie a postoje majoritného obyvateľstva k minoritným skupinám vo verejnom diskurze na Slovensku* predniesol Michal Uhrin. Autor upriamil pozornosť na myšlienku integrácie Bourdieuov koncept *Habitus* s koncepciou morálnych emócií.

V druhom tematickom blok *Etnografia premiien Slovenska* odznali dva príspevky, ktoré z metodologického hľadiska spájalo využitie kvalitatívneho etnografického výskumu. Zuzana Sekeřáková Búriková uviedla referát *Kresťanské obchody: symbolická ekonomika a katolícka identita na Orave*. Etnografický mikroskop zacielená na problematiku fungovania predaja a nakupovania v malých obchodných prevádzkach v období postsocialistickej transformácie. Dominika Lešková analyzovala interetnické vzťahy v rurálnom prostredí na dolnom Spiši. V príspevku *Reprezentácie príslušníkov nemeckej menšiny z perspektívy lokálnej komunity na dolnom Spiši* naznačila, že reprezentácie etnických skupín v danej lokalite sú špecifické a vyplývajú z konkrétnej historickej situácie.

V poslednom tematickom bloku *Politickí aktéri a efekty politických rozhodovaní* zazneli príspevky Tatiany Bužekovej, Juraja Marušiaka, Daniela Gerberého a Miroslava Tížika. Tatiana

Bužeková otvorila príspevkom „*Správna strana dejín*“: *morálne naratívy o etnických a náboženských skupinách vo vzdelávaní* tretiu sekciu konferencie. Bužeková prezentovala výsledky obsahovej analýzy učebníc dejepisu na základných školách. Autorka argumentovala, že prostredníctvom učebníc predmetov súvisiacich so sociálnymi vzťahmi a sociálnou organizáciou vzdelávací systém reprodukuje morálne normy a úsudky. V ďalšom referáte Juraj Marušiak reflektoval *Obraz Rómov v agende politických strán v kontexte volieb do Národnej rady SR v roku 2020*. Marušiakovým hlavným zistením je, že protirómska rétorika je aj naďalej súčasťou, aj keď v rozličnej intenzite, mobilizačnej agendy politických strán, vrátane takzvaných strán hlavného prúdu. To podľa autora vytvára predpoklady pre úspech radikálnych zoskupení pri tematizácii rómskej otázky. V následnosti na Marušiaka Daniel Gerbery predniesol príspevok *Konštrukcia cieľových skupín vo verejnej politike: zdroje duality v podpore rodín*. Gerbery venoval pozornosť spôsobom vytvárania inštitucionalizovaných a symbolických hraníc vo verejnej politike a vysvetleniu rozdielov v podpore rodín pracujúcich a nepracujúcich rodičov. Konferenciu uzatvoril príspevkom *Právo je ópium ľudstva. Budovanie štátnosti na Slovensku a v Česku ako revolučný a konzervujúci akt* Miroslav Tížik. Autor analyzoval politické a náboženské aspekty formovania podoby novovznikajúcich štátov Česka a Slovenska po zániku Československa.

Bourdieuove myšlienky doposiaľ zásadným spôsobom ovplyvňujú bádateľov naprieč rozmanitými vednými odbormi. Tento vplyv sa odrazil aj v príspevkoch sociológov, politológov a etnológov prednesených na konferencii. Konferencia sa niesla v znamení interdisciplinarity, no spoločnou črtou všetkých príspevkov boli práve myšlienky Pierra Bourdieua. Jednotliví autori a autorky s nimi pracovali kritickým, no kreatívnym a inšpiratívnym spôsobom.